

Фразеалагізмы ў структуры мастацкага ідыялекту (на матэрыяле твораў Міхася Зарэцкага)

Пятрова Н.Я.

Беларускі нацыянальны тэхнічны універсітэт

Ідыялектам прынята разумець сукупнасць асаблівасцей, характэрных для маўлення таго ці іншага індывіда.

У сістэме мастацкага ідыялекту Міхася Зарэцкага зафіксаваны наступныя структурныя тыпы ўстойлівых элементаў: 1) **Са структурай словазлучэння**. Мастацкі ідыялект Міхася Зарэцкага адметны перавагай дзеяслоўных фразеалагізмаў данай групы: “*узнялася на ногі*” (Ворагі; 1, с.138)*; “*згарэць ад сораму*” (Сцежкі-дарожкі; 2, с.224). 2) **Са структурай сказа**. У данай групе колькасна пераважаюць фразеалагізмы са структурай двухсастаўнага развітага сказа: “*нямала людскіх сэрцаў аблілося крывёй*” (Крывічы; 4, с.6).

Паводле свайго паходжання асноўная колькасць устойлівых адзінак у структуры мастацкага ідыялекту М. Зарэцкага з’яўляюцца ўласнабеларускімі: “*на горкае яблыка*” (Петрык і Пятрусь; 1, с.479); “*як пнянку прадаўшы*” (Віхор на балоце; 4, с.193). Даволі шырока выкарыстоўваюцца ішшамоўныя фразеалагізмы *казанскай сіратой*” (Сцежкі-дарожкі; 2, с.172); “*дамоклаў меч*” (Вязьмо; 3, с.190). У структуры мастацкага ідыялекту Міхася Зарэцкага шырока прадстаўлены калькі з нямецкай, французскай моў: “*саламяная ўдава*” (Сцежкі-дарожкі; 2, с.315); “*ламаў галаву*” (Вязьмо; 3, с.162).

Выкарыстанне фразеалагізмаў у структуры мастацкага ідыялекту Міхася Зарэцкага характарызуюцца выразным стылістычным эфектам. Письменнік аперыруе разнастайнымі прыёмамі фраземаўжывання, што яскрава ажыўляе мастацкі кантэкст. Нягледзячы на эканомнае выкарыстанне ўстойлівых элементаў у лексічнай структуры мастацкага ідыялекту Міхася Зарэцкага, гэтыя адзінкі з’яўляюцца змястоўнымі выразамі, якія надаюць непаўторны, адметны каларыт творах письменніка.

* Прыклады прыводзяцца паводле выдання: Зарэцкі М. Збор твораў: У 4 т. Мн., 1992 з пазначэннем назвы твора і старонкі.